

อุบัติการณ์ และผลลัพธ์การรักษาผู้ป่วยเบาหวานที่เกิดภาวะคีโตเอซิโดซิส โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

กัญญาพร สุพิมพ์, พ.บ.¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุบัติการณ์และผลลัพธ์การรักษาของผู้ป่วยเบาหวานที่เกิดภาวะคีโตเอซิโดซิสในโรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลอุทุมพรพิสัยด้วยภาวะคีโตเอซิโดซิสระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2564 ถึง 31 ธันวาคม 2566 เก็บข้อมูลจากเวชระเบียนโดยใช้แบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Chi-square หรือ fisher exact test ในการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปรเชิงคุณภาพของกลุ่มผู้ป่วย และใช้สถิติ independent t-test หรือ Mann-Whitney-U test ในการวิเคราะห์ความแตกต่างค่ากลางตัวแปรเชิงปริมาณของกลุ่มผู้ป่วย

ผลการวิจัยพบว่ามีผู้ป่วยเบาหวานที่เกิดภาวะคีโตเอซิโดซิสจำนวน 90 คน อายุเฉลี่ย 54.41 ± 14.44 ปี เป็นผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 มากที่สุดร้อยละ 93.33 ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 1 ร้อยละ 6.67 ตามลำดับ อุบัติการณ์การเกิดภาวะคีโตเอซิโดซิสใน 3 ปีคิดเป็นร้อยละ 2.05 ต่อผู้ป่วยเบาหวานที่นอนโรงพยาบาล อาการและอาการแสดงที่พบได้บ่อยคืออาการสัมพันธ์กับอาการของเบาหวานร้อยละ 50 อาการระบบทางเดินหายใจร้อยละ 50 อาการสัมพันธ์กับการติดเชื้อร้อยละ 33.33 และอาการระบบทางเดินอาหารร้อยละ 32.22 ตามลำดับ สำหรับปัจจัยกระตุ้นการเกิดภาวะคีโตเอซิโดซิสสาเหตุหลักคือการไม่ร่วมมือในการรักษา (Non-adherence with treatment) ร้อยละ 77.78 การติดเชื้อร้อยละ 44.67 ยาหรือสารที่กระตุ้นให้เกิดภาวะคีโตเอซิโดซิสร้อยละ 14.44 และวินิจฉัยเบาหวานครั้งแรกร้อยละ 13.33 ตามลำดับ การวินิจฉัยภาวะคีโตเอซิโดซิสมีระดับน้ำตาลเฉลี่ย 642.73 ± 226.32 มิลลิกรัม/เดซิลิตร ระดับน้ำตาลเฉลี่ยสะสม (HbA1C) ร้อยละ 11.24 ± 2.70 ระยะเวลาในการหายจากภาวะคีโตเอซิโดซิสเฉลี่ย 9.38 ± 6.50 ชั่วโมง พบภาวะแทรกซ้อนภายใน 24 ชั่วโมงหลังการรักษาภาวะคีโตเอซิโดซิสคือ โปแทสเซียมในเลือดต่ำร้อยละ 42.22 ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำร้อยละ 20 และระดับโซเดียมในเลือดสูงร้อยละ 3.33 ตามลำดับ การเกิดน้ำตาลในเลือดสูงซ้ำภายใน 24 ชั่วโมงหลังหายจากภาวะคีโตเอซิโดซิสร้อยละ 58.89 อัตราการเสียชีวิตจากภาวะคีโตเอซิโดซิสร้อยละ 4.44

คำสำคัญ: คีโตเอซิโดซิส, ผลลัพธ์การรักษาภาวะคีโตเอซิโดซิส, อุบัติการณ์การเกิดภาวะคีโตเอซิโดซิส

¹ อายุรแพทย์ โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ประเทศไทย; E-mail address: Apis_honey@hotmail.com

Incidences and Outcome of Diabetic ketoacidosis in Uthumphonphisai Hospital, Sisaket Province

Kanyaporn Supim, *M.D.*¹

Abstract

This retrospective cohort study aimed to determine the incidence and outcome of diabetic ketoacidosis in diabetic patients aged 15 and older at Uthumphonphisai Hospital, Sisaket province, between January 1, 2021, and December 31, 2023. The data was collected using the record form and analyzed using descriptive statistics; frequency, percentage, mean, and standard deviation and inferential statistics; chi-square or Fisher exact test and independent t-test or Mann-Whitney U test.

This result found that total of 90 Diabetic ketoacidosis patients were eligible and included, average age was 54.41 ± 14.44 years, most patients had type 2 DM 93.33%, while 6.67% had type 1, the 3-year incidence of Diabetic ketoacidosis was 2.05%, the predominant clinical presentation included diabetes-related symptoms 50%, respiratory symptom 50% and gastrointestinal symptoms 32.22%. Non-adherence with treatments were the most common precipitating factor 77.78%, followed by infection 44.67%, drugs induce 14.44% and first diagnosis 13.33%. The average plasma glucose level at admission was 642.73 ± 226.32 mg/dl, average HbA1C $11.24 \pm 2.70\%$. Duration of resolution was 9.38 hours. Complications during treatment included hypokalemia 42.22%, hypoglycemia 20% and hypernatremia 3.33%. Recurrence of hyperglycemia within 24 hours after resolution was 58.89%. The overall mortality rate of Diabetic ketoacidosis was 4.44%.

KEYWORDS: Diabetic Ketoacidosis, incidence of Diabetic ketoacidosis, Outcome of Diabetic Ketoacidosis

¹ Internal Medicine, Uthumphonphisai Hospital, Sisaket Province, Thailand; E-mail address: Apis_honey@hotmail.com